

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888. Första Kammaren. N:o 5.

Onsdagen den 8 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Anmäldes och bordlades statsutskottets nedannämnda memorial och utlåtanden:

n:o 11, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor;

n:o 12, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

n:o 13, i anledning af statskontorets underdåniga berättelse angående undsättningsfonden; och

n:o 14, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett kronan tillhörigt, i Säfve socken och Vestra Hisings härad af Göteborgs och Bohus län beläget jordområde.

Fortsattes behandlingen af bevillningsutskottets betänkande n:o 1, angående vissa delar af tullbevillningen.

2:dra punkten.

Herr vice talmannen: Då hafre är en af landets förnämsta exportartiklar och dess pris helt och hållet betingas af priset på utländska handelsplatser, då vidare importen är jemförelsevis obetydlig, kan jag icke inse, att konsekvensen fordrar, att äfven på detta sädeslag sättes tull. Enahanda är förhållandet med vicker, hvilket utslutande användes till kreatursfoder och är af stor betydelse för ladugårdsskötseln. Vicker importerar egentligen endast till utsäde, och då det finnes år, då vickern här icke mognar så att den är fullgod till utsäde, är det således under sådana år en nödvändighet att im-

*Tull på
omalen hafre
och vicker.*

Tull på portera vicker. Det kan icke vara lämpligt att sätta tull på ett så-
malen hafre dant sädesslag.
och vicker. Jag anhåller om afslag på utskottets förslag.
(Forts.)

Herr Reuterswärd: Jag får deremot anhålla om bifall till utskottets förslag. Det kan visserligen vara sant, att det kan synas öfverflödigt att sätta tull på ett sädesslag sådant som hafre, hvilket mognar väl här i landet och lemnar öfverskott och är föremål för en betydande export, men för att vara upprigtig, vill jag nämna att denna tull hör till systemet.

De båda sädesslagen hafre och vicker hafva slagits tillsammans, därför att oftast vicker icke i handeln säljes ren utan blandad med hafre. Då vi vilja hafva tull på vicker, måste vi följaktligen också lägga tull på hafre.

Hvad den föregående ärade talaren nämnde om att vicker endast sällan mognar här i landet och att man därför icke kan här förse sig med utsäde deraf, vågar jag säga att detta är ett stort misstag. Till och med i våra nordliga trakter, på gränsen mot Dalarne, kan jag af erfarenhet försäkra, att nästan hvarje år, då jag afsätter vicker till frö, så har jag skördat den fullt mogen och grobar.

Den föreslagna tullen är för öfrigt så låg, att om jordbrukarne skulle underkastas densamma för import af utsäde, den ej kan komma att spela någon betydlig rol för dem. Jag anhåller därför om bifall till förslaget.

Herr vice talmannen: Med anledning af min ärade väns yttrande ber jag få säga, att jag aldrig sagt, att vicker här sällan mognar, utan att det inträffar vissa år, att vicker icke mognar, så att den är fullt duglig till utsäde.

För öfrigt synes det mig vara mycket litet rimlighet uti att sträcka ett system, som är afsedt att vara ett skyddssystem, till sådana varor, som icke behöfva skydd och hvars producenter ej heller deraf kunna hafva någon den allra ringaste nytta.

Herr Carlheim-Gyllensköld: Ehuru jag icke yttrar mig med något hopp om framgång för mina åsichter, vill jag icke låta detta tillfälle gå förbi utan att påpeka det förhållande, att det för jordbrukaren är ett oafvisligt behof att få tullfritt införskrifva de nya arter af utsädesspanmål, som han kan behöfva. Uti ett sådant behof af import för utsäde kan nemligen ligga nödvändigheten att få nya arter af utsäde, hvilka gifva större afkastning än de gamla arterna. Under sådana förhållanden anser jag det vara synnerligen olämpligt att genom påläggande af en införseltull hindra landtbrukaren att få in de bättre och fördelaktigare arter, som jordbruket behöfver och som kunna lända till dess förkofran. Hafren intager dessutom nu mera en så stor rol vid utfodringen i ladugårdarne att, om missväxt skulle inträffa här i landet, man skulle finna sig nödsakad att för sådant ändamål importera detta sädesslag.

Jag inskränker mig till det nu sagda och yrkar afslag på utskottets förslag i denna punkt.

Herr Bexell: Det yttrades af en föregående talare, att ett skäl, hvarför vi ej borde sätta tull å hafre, vore att vi exportera så mycket af detta sädesslag. För trettio år sedan exporterade vi också råg och från samma synpunkt ansågs då detta förhållande vara ett skäl att taga bort den tull vi då hade på rågen. Hade vi behållit denna tull, skulle vi säkerligen nu i denna stund också exporterat råg. Den invändningen mot den föreslagna tullen på hafre, att vi deraf odla så mycket, anser jag således vara ett nonsens. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

*Tull på
omalen hafre
och vicker.
(Forts.)*

Herr Anderson, Albert: På sätt herr vice talmannen redan yttrat, är exporten af hafre mångdubbelt större än importen. Det är med anledning häraf otvifvelaktigt att, på sätt utskottet i sitt betänkande medgifvit, det är öfverflödigt att belägga hafre med införseltull. Att utskottet ändock har kommit derhän att föreslå införseltull på hafre beror, enligt hvad af betänkandet framgår, dels derpå att åtskilliga motionärer, som påyrkat tull på detta sädesslag, anmärkt att den behöfves i ett genomfördt skyddssystem, dels derpå att importen af hafre skulle visa en tendens till ökning. Hvad det första skälet angår, eller att den föreslagna tullen tillhör systemet, har redan herr vice talmannen deremot gjort en invändning, som enligt min åsigt förtjenar allt afseende. Hvad det andra skälet beträffar, finner man uti en af de tabeller, som vidfogats betänkandet, nemligen tabellen litt. C, att hafreimporten, som 1884 uppgick till 3,790,321 kilogram, år 1885 nedgått till 2,349,775 kilogram och år 1886 ytterligare minskats till 2,211,289 kilogram, äfvensom att importen utgör omkring en hundradel af exporten. Att utskottet detta oakadt har kunnat säga, att importen visar en tendens till ökning, angifver utskottet bero derpå, att under år 1887 större import egt rum än under näst föregående år. Utskottet har icke till stöd härför angifvit några siffror, men äfven om importen af hafre varit större år 1887 än året derförut, innefattar detta icke något bevis för att importen skulle hafva en tendens att ökas, alldenstund tre föregående år utvisat ett konstant nedgående deraf.

Hafreimport sker till allra hufvudsakligaste delen till de norrländska hamnarne och fjelltrakterna nära riksgränsen, hvilka som bekant icke äro några sädesproducerande orter. Dessa trakter få genom den rågtull, som kammaren nyss antagit och som kanske blir Riksdagens beslut, en ganska dryg beskattning sig ålagd. Kan det då vara skäl att också låta dem få skatta för hafren? Jag tviflar derpå och tager mig därför friheten att yrka afslag på utskottets hemställan.

Herr Reuterswärd: Jag skall blott med några ord bemöta den siste talaren. Han sade, att det icke behöfde sättas tull på hafren, derför att exporten deraf vore större än importen. Ja, då vore det ej heller värdt att tänka på att lägga tull på jern, ty nog exportera vi deraf större kvantiteter än vi importera.

Det vill synas som man nu genast vill taga första steget att

Tull på
omalen hafre
och vicker.
(Forts.)

sönderbryta det system, som vi på förmiddagen antagit. Jag lägger icke synnerlig vikt vid denna krona i hafretull, men jag anser det i stället vara af synnerlig vikt, att de herrar, som på förmiddagen röstade för utskottets förslag, också göra det nu.

Herr *Bexell* instämde i hvad herr Reuterswärd sålunda anförde.

Herr *Lundin*: Såsom jag i min i ämnet afgifna motion tillkännagifvit, har skälet till densamma varit, att rätt betydliga qvantiteter hafre hit införas, särskildt från Ryssland och Finland, och att denna hafreimport utöfvar sitt största tryck just på Norrland, der hafren jemte annan vårsäd utgör jordbrukarens enda utsäde. Under sådana förhållanden har jag ansett den norrländska hafreodlingen böra komma i åtnjutande af skydd lika väl som all annan spanmål. Emellertid torde den af utskottet föreslagna tullsatsen, 1 krona per 100 kilogram, vara alltför låg för att i sådant afseende blifva till något egentligt gagn. Intet skäl förefinnes, hvarför tullen å hafre bör beräknas synnerligen mycket lägre än tullen å öfriga sädesslag; i min motion har jag också gjort en vördsam anhållan om en tullsats af 2 kronor för 100 kilogram eller samma tull, som förlidet år föreslogs för alla slag af spanmål. Nu har visserligen Första Kammaren antagit en något högre tull på all annan spanmål än hafre; jag skall likväl vidblifva hvad jag i min motion begärt och får därför anhålla om proposition på en tull af 2 kronor för 100 kilogram.

Herr *Cederberg*: Jag har egentligen begärt ordet för att få rätta en uppgift af den siste talaren. Han uppgaf, att hafren vore, jemte annan vårsäd, Norrlands hufvudsakligaste utsäde. Detta är dock alls icke fallet. Kornet är det, och hvad det beträffar hade han rätt; men hafre odlas i Norrland i högst ringa mängd.

Jag anhåller om afslag å utskottets förslag.

Herr *Söderberg*: Jag anser, att när vi nu fått tull på råg, hvete och korn, vi äfven böra hafva tull på hafre, ty hvad hindrar väl eljest utlänningen att odla hafre och skicka hit, som han gjort med rågen. För min del yrkar jag, att utskottets förslag måtte bifallas.

Herr *Lundin*: Jag anhåller att få återtaga det af mig förut gjorda yrkandet och instämmer med dem, som yrkat bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr greffen och talmannen, att, sedan herr *Lundin* numera återtagit sitt förut framställda yrkande, i afseende på nu föredragna punkt endast återstode yrkanden dels om bifall till hvad utskottet deruti hemställt, dels ock om afslag derå.

Herr greffen och talmannen gjorde derefter propositioner enligt dessa båda yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till utskottets berörda hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i 2 punkten af sitt betänkande n:o 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utskottets berörda hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—73;

Nej—42.

3:dje punkten.

*Tull på ma-
len spannmål.*

Herr Smith: Sedan nu det svenska landtbruket i dag i denna kammare fått sig tillvoterad tull på spanmålen, hoppas jag, att man i lugn skall kunna börja diskutera frågan om industritullarne, ty i betraktande af det höga skydd den föreslagna mjöltullen skall skänka qvarnegarne, ett skydd af 20 procent på sammanmalet mjöl, kan man gerna säga, att denna tull är en industritull. Utskottet har icke ansett någon differens böra ega rum mellan finsiktadt och sammanmalet mjöl och säger orsaken dertill vara, att andra länder icke gjort någon sådan åtskilnad. Jag ber därför att få fästa uppmärksamheten på, att andra länder icke hafva samma intresse som vi att göra skilnad mellan sammanmalet och finsikt. I andra länder användes i allmänhet endast siktadt mjöl, men här i landet bruka de arbetande klasserna nästan uteslutande sammanmalet mjöl till sitt dagliga bröd.

Att vid sådant förhållande gifva qvarnegarne en sådan oerhörd fördel, som detta förslag innebär, är i min tanke rent af orimligt, då man kan antaga, att det är egentligen endast utländsk råg, som här förmales. Erfarenheten härom, att nemligen vår import främst omfattar utländsk råg och utländskt mjöl, visar att qvarnegarnes vinst på den föreslagna tullen skall uppgå till en summa, som kan beräknas till $3\frac{1}{2}$ millioner kronor, hvilket för hvar och en af Sveriges 1,400 qvarnar, om man uppskattar dem till ett säkerligen icke för lågt beräknadt medelvärde af 40,000 kronor för dem hvar, gör sex procent ränta i skyddstull ensamt. Inbilla sig nu jordbrukarne, att qvarnegarne skola i ersättning för detta skydd betala dem högre pris för deras råg, så bedraga de sig. Qvarnegarne komma nog hädanefter som hittills att använda den för deras intressen bästa spanmålen, d. v. s. den utländska, och att sålunda med den utländska

Tull på ma-
len spannmål.
(Forts.)

nedtrycka priset på den svenska varan samt derigenom möjliggöra, att landtmannen icke får någon fördel af det honom i dag tillförda skyddet. Jag kan icke fatta, att herrarne skulle vilja till fördel allenast för våra 20 handelsqvarnar — ty det är väl endast dessa, om hvilka här behöfver talas — ålägga folket en så orimligt hög beskattning som den föreslagna.

Att qvarneparne icke tänka att blifva barmhertiga visar sig deraf att, då sammanmalet mjöl förut kostat 9 kronor, har priset derpå i dag höjts till 11 kronor 50 öre, och att likaledes siktadt mjöl i dag höjts från 12 kronor till 15 kronor och hvetemjöl från 17 till 21 kronor, allt per 100 kilogram, naturligtvis såsom en följd af den väntade tullen. Att de gjort detta redan innan vi fattat beslut om tullen, visar hvad de hafva i sinnet och utgör en maning, att vi må betänka oss noga, innan vi till några få industriidkares förmån pålägga en så hög tull. Vi kunna underkasta oss hvilket offer som helst till vårt landtbruks fromma, men vi böra icke underkasta oss någon uppoffring alls för tjugu industriidkares skull.

Om denna industri säger utskottet, att den befinner sig i ett synnerligen betryckt läge. Jag vågar betvifla detta och säger tvärtom, att flertalet af våra qvarnar befinna sig i ett utmärkt godt läge nu utan någon tull, d. v. s. *handelsqvarnarna*, icke de små qvarnarna på landet, ty dessa drifva i allmänhet ingen spannmålshandel. Eldqvarnen här i Stockholm till exempel tillverkar ju 800 tunnor mjöl om dagen. Skulle den då behöfva ett skydd af 1 krona 80 öre? Det är ju alldeles orimligt. Tro herrarne icke, att det svenska folket skall klandra oss, om vi börja industritullarne med en så hög tull? Tro herrarne icke, att det skall frukta, att alla andra industrialster skola få lika hög tull som denna? Jag tror vi skulle sätta ett mycket farligt exempel genom att pålägga sammanmalet mjöl en dylik tull. Med fint mjöl är det en annan sak; derom skall jag icke bekymra mig. Deremot bekymrar jag mig för de lägre samhällsklasserna och deras bröd och hemställer därför till kammaren, om det icke vore skäl att återremittera denna punkt till utskottet, så att det kunde få tänka på denna sak litet bättre. Jag tror, att herrar protektionister böra vara med derom, ty när de nu fått tull på sin spannmål, kunna de gern fundera på de öfriga tullarne något mera.

Jag hemställer om proposition på återremiss af punkten.

Herr Forssman: Jag skall be att få med några ord närmare motivera utskottets förslag i denna punkt utöfver hvad i betänkandet blifvit anfördt. Af betänkandet inhemtas, att vid äsättandet af tull på mjöl man måste utgå från det kända förhållandet, att vid förmalning af en viss quantitet spannmål mjölutbytet blifver en viss del af spannmålets vikt. Vid förmalning af spannmål till sikt kan mjölutbytet af råg beräknas till 65 procent af den förmalda varan. Det är denna procent, som i Tyskland ligger till grund för restitution af spannmålstullen vid export af mjöl. Således har man att, vid bestämmandet af tull på mjöl, omräkna spannmålstullen efter den grund, att af 100 kilogram spannmål blifva 65 kilogram mjöl eller, med andra

ord, tullen på 65 kilogram mjöl skall vara lika med den på 100 kilogram spanmål. Om den föreslagna spanmålstullen af 2 kronor 50 öre således omräknas i mjöltull, skulle denna tull blifva 3 kronor 85 öre. Sattes därför mjöltullen till sistnämnda belopp, skulle qvarnegarne icke ega det allra ringaste skydd. Nu är mjöltullen af utskottet föreslagen till 4 kronor 30 öre. Man skulle därför tro, att häri låge ett skydd för qvarnegarne af 45 öre; men detta är endast skenbart, ty flera omständigheter göra, att härifrån måste afräknas åtskilliga poster. Först och främst är vid import af spanmål och vid import af mjöl frakten olika; ty för att erhålla 100 kilogram mjöl måste importeras en större mängd spanmål, omkring en tredjedel mera. Importerar jag 100 kilogram spanmål, betalar jag frakten därför, men vill jag importera den spanmål, som åtgår till 100 kilogram mjöl, måste jag betala frakt för 150 kilogram. Vidare har man att taga beräkningen förhållandet med biprodukterna vid förmalningen, affallen, det så k. kliet. I Tyskland och Danmark äro biprodukterna dyrare. Klipriset är der ungefär 10 à 15 öre per pund högre än i Stockholm; qvarnegarne hafva här stor svårighet att blifva af med sitt kli. Således är det tydligt, att ytterligare bör afgå skilnaden i kliprisen, och denna kan för 100 kilogram spanmål icke beräknas lägre än till 40 öre. Dessa två poster taga ut de 45 öre, som tillagts å mjöltullen, omräknad från spanmålstullen. Härtill kommer att i den restitution, som beviljas i Tyskland vid utförsel af mjöl, möjligen ligger en förstucken exportpremie, som blir qvarnegarnes vinst. Restitution erhålles efter ett mjölutbyte af 65 procent, men detta kan uppgå till 67 à 68 procent. Tager man icke detta i betraktande, anser jag, såsom jag påvisade äfven i utskottet, att med den föreslagna tullen af 4 kronor 30 öre — jag talar här endast om siktmjöl — qvarnegarne icke hafva något verkligt tullskydd, utan endast den mjöltull, som, noga räknadt, svarar mot spanmålstullen, då man tager i beräkning de omständigheter, som jag omnämnt. Utskottet har i sitt betänkande tydligen framvisat, hurusom under de senare åren importen af sammanmalet rågmjöl aftagit. Det sammanmalna mjölet inkom förr under form af så kallade ryssmattor från östersjöprovinserna, men denna import har, som sagdt, betydligt nedgått. Då nu utskottet visat, att hela importen af mjöl från Ryssland endast utgjort omkring en tiondedel af Sveriges totala mjölimport och en femtedel af importen af rågmjöl, så följer häraf, att den ryska importen icke spelar så stor rol. Men äfven af detta mjöl, som kommer från Libau och hamnarne deromkring, utgöres största delen af siktadt mjöl. Således har i närvarande stund importen af sammanmalet mjöl nedsjunkit till en ren bagatell. Det är icke möjligt uppgifva huru mycket som är sammanmalet mjöl och siktadt mjöl, men jag tror att endast med några få procent den nu ifrågasatta tullen kommer att drabba den fattiga delens af befolkningen hufvudsakliga lifsmedel. Att tro det tullen skulle drabba det sammanmalna mjölet, dertill saknar man anledning, i synnerhet som här i landet finnes en stor mängd qvarnegare som tillverka sådant, men endast ett fåtal, som tillverkar sikt. Jag finner därför, att de anmärkningar, som af den föregående talaren rigtats mot denna tullsats

*Tull på ma-
len spanmål.
(Forts.)*

Tull på ma-
len spanmål.
[Forts.]

för såväl sammanmalet som finsiktadt mjöl, icke äro fullt tillämpliga, ty den drabbar nästan endast den senare sortens mjöl och icke det sammanmalna. På grund af hvad jag nämnt anser jag, att utskottet stannat vid en siffra, som betecknar det lägsta belopp, hvartill man nu bör sätta mjöltullen för att icke äfventyra en stigande import af siktadt mjöl. Jag anser det icke rådligt att gå under detta belopp, utan är snarare böjd för att tro, att tullsatsen borde sättas högre. Jag hemtar stöd härför af den omständighet att, såsom af utskottet påpekats, i det förslag, danska regeringen 1886 framlade, tullen å malen spanmål var, med en spanmålstull af 1 krona 50 öre, föreslagen till 4 kronor, således vida öfverstigande hvad här föreslagits.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Herr vice talmannen: Den siste ärade talaren erinrade att, på sätt äfven utskottets betänkande utvisar, utskottet vid beräklandet af denna tull, som skulle vara en konsekvens af spanmålstullen, utgått uteslutande från förhållandet med det siktade mjölet, och mjöltullen skulle, så beräknad, utgöra 3 kronor 85 öre för råg, men endast 3 kronor 33 öre för hvete. Förutsatt att denna beräkning är riktig, så skulle icke skyddstullen för qvarnegarne utgöra mer än 45 öre för rågmjöl, men deremot gå till betydligt högre belopp för hvetemjöl. Hvad det sammanmalna mjölet beträffar, söker man komma från nämnda förhållande med att säga, att importen af detta slag af mjöl så högst betydligt nedgått under de senare åren, att å detta mjöl tullen icke spelar någon rol. För min del tror jag icke det är rådligt att sätta så hög tull på mjöl, som här föreslagits. Jag vill erinra, att denna tull är uteslutande en industritull. Min öfvertygelse är, att ju högre tullen sättes på mjöl, desto säkrare medverkar man till, att de stora handelsqvarnarne skola köpa och förmala utländsk vara.

Jag yrkar återremiss.

Friherre Barnekow: Åtskilliga af de talare, som i afton uppträdt, hafva gjort sig skyldige till detsamma som somliga inom utskottet, eller att man skulle skydda jordbruket genom att sätta hög tull på råvaran, men låg på den förädlade varan. Jag ber att få med några siffror vederlägga en sådan uppfattning. Den första ärade talaren sade, att vi åsatt en tull af 1 krona 80 öre. Jag ber att få återkomma till hvad jag sade på förmiddagen, att nemligen, när man är beroende af ett annat land vid lagstiftningen, så blir förhållandet ett helt annat. Det är icke såsom talaren sade 1 krona 80 öre, utan endast 30 öre för hvarje 65 kilogram, och detta eger rum till följd af förhållandet till Tyskland. Tyska qvarnegarne skola efter den af utskottet föreslagna tullen betala 2 kronor 80 öre för 50 kilogram mjöl, då svenska qvarnegaren har betalt därför en tull af 2 kronor 50 öre, förutsatt att han af 100 kilogram omalen råg endast får 65 kilogram finsiktadt mjöl. Skyddet är således endast 30 öre. Tager jag de siffror, som äro föreslagna från Andra Kammaren, eller 3 kronor 50 öre på råvaran och 5 kronor på den förädlade, så inträffar det för-

hållandet, att vi svenskar få betala ett premium af omkring 25 öre för 65 kilogram importeradt mjöl, till följd af den tyska lagstiftningen. Följden häraf blir den, att qvarnegarne komma att göra sig till mjölhandlare och köpa varan från Tyskland för att sälja den här. Det skulle, säger man vidare, kunna inträffa, att qvarnegarne köpte endast utländsk spanmål, hvarigenom de skulle trycka ned priset på den inhemska varan. Så är emellertid icke förhållandet. De, som säga så, hafva icke studerat importen och exporten.

Vi importera betydligt större belopp än vi exportera. Importen af hvete var under det senaste året nära 38 millioner kilogram, men exporten uppgick icke fullt till 2 millioner kilogram. Skilnaden var 37,900,000 kilogram. Af hvetemjöl infördes 34, men utfördes 5 millioner kilogram. Importen af råg var 154 millioner, men exporten blott 1,700,000 kilogram. Af rågmjöl infördes 37 millioner, men utfördes 1,700,000 kilogram. Med dessa siffror för ögonen, kan det icke blifva tal om att köpa från utlandet och trycka ned prisen, då först råvaran och sedan mjöltullen skall betalas. Det var inom utskottet ganska svårt att komma öfverens om beloppet å mjöltullen, ty somliga önskade större, andra mindre skydd. Man kan icke säga att 30 öre för 65 kilogram mjöl är ett stort skydd. Det går icke an att lägga hög tull på råvaran och för låg på den förädlade, ty derigenom göra vi endast qvarnegarne till mjölhandlare. Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Herr Hedlund: Jag är icke invigd i malningens hemligheter, men jag har hört af en aktad mjölnare, att det råder stor obekantskap om sättet att mala vår goda svenska säd. Jag lemnar emellertid denna sak å sido, men vill nämna, att jag af en kamrat i medkammaren hört att, om tullen sättes till 4 eller högst 4 kronor 10 öre för mjöl i förhållande till den nu åsatta tullen af 2 kronor 50 öre för spanmål, så skulle detta utgöra full kompensatiön för qvarnegarne. Nu är det ju likväl meningen, att desse skola erhålla en premie derutöfver. Denna sak är emellertid ännu ej fullt afgjord, enär den i ej ringa mån beror på den restitution eller drawback, som kan komma att beviljas. Det tillkommer bevillningsutskottet att sedermera afgöra detta, och utskottet måste väl taga hänsyn till vår viktiga förmalningsindustri och medgifva en restitution, som motsvarar spanmåls-tullen. Derigenom uppstår en premie för exporten, som komme qvarnegarne till del. Jag skulle vara tveksam om de böra erhålla en sådan, derest icke Tyskland genom sin beräkning af mjölafkastningen gifvit sina mjölexportörer en dylik premie. Vi böra ju handla efter reciprocitetens grundsats och då äfven gifva våra mjölnare en dylik exportpremie. När Tyskland betalar sina mjölhandlare för att de sända sitt mjöl till andra länder, bör väl äfven svenska folket handla efter samma kärleksfulla grundsats och betala malningskostnaden åt andra folk. Vi gifva våra qvarnegare icke blott en hög skyddstull, utan äfven en exportpremie som den tyska. De kunna då också införa rysk råvara och exportera mjöl.

Om jag icke är illa underrättad, så är det en mjölnare, vi hafva

*Tull på ma-
len spanmål.
(Forts.)*

Tull på ma-
len spannmål.
(Forts.)

att tacka för att hafva upptäckt gjutaren Larsson och att tjugutvå *laglige* representanter fått på stockholmsbanken ersätta tjugutvå *valde*, hvarigenom ställningen i Riksdagen blifvit sådan den nu är. Här har enskildt talats om, att en nationalbelöning borde gifvas denne qvarnegare för de många välgerningar, han beredt vårt land, och genom hvilka vi räddats från undergång, d. v. s. jordbruket — boktryckerierna bryr sig ingen om. — Det vore väl åtminstone icke för mycket, om man gäfvé honom en premie i form af mjöltull med exportpremie. Stode jag på den sidan, skulle jag göra det. Här är emellertid en allvarlig sak att tänka på, och säkert är att, om också vårt folk icke skulle komma att känna af spannmålstullen, så kommer det att ganska väl känna af mjöltullen. De, som votera för denna, stå inför ett drygt ansvar, men de som redan tagit på sig ansvaret för tullarne, få väl bära också detta. Jag vill icke göra något yrkande, men har likväl velat visa de olika synpunkter, hvarur frågan kan ses.

Herr Smith: Jag anhåller att få fästa uppmärksamheten på, att jag endast talade om sammanmalet mjöl och gjorde icke något som helst yrkande beträffande det finare mjölet. Jag får derjemte uttala min förvåning deröfver, att en representant för Stockholm sade, att cirka 35 procent vid förmalning afgår. Värdet af det som går bort är $7\frac{1}{2}$ öre per 100 kilo eller 3 procent på rågtullen. Jag hemställer då, om det ligger en skymt af billighet i att bestämma tullen för sammanmalet mjöl på sådant sätt. Man säger nu, att importen af ryskt rågmjöl betydligt nedgått. Man kan hafva rätt deruti, att denna import har litet att betyda, men för den svenska mjöltillverkningen har tullen så mycket mer att betyda, som den just kommer att träffa den fattigare delen af svenska folket.

Af den råg, som importeras, tillverkas hufvudsakligen sammanmalet mjöl. Tullen kommer att verka till en prisförhöjning på det sammanmalna mjölet, och jag hemställer om detta kan vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande. Jag bryr mig icke det ringaste om tullen på fint mjöl, men yrkar fortfarande återremiss för att få sammanmalet och fint mjöl åtskilda, så att man får fria händer. Det är omöjligt att få reda på huru mycket sammanmalet mjöl, som går åt i landet; men då vi veta, att största delen af folket äter sådant mjöl, hvaraf vårt spisbröd och knäckebröd tillverkas, så ligger det i sakens natur, att största delen af konsumtionen utgöres af dylik vara. Denna bör därför icke träffas af mycket högre tull än sjelfva spanmälen, och det är vid sådant förhållande märkvärdigt, att icke utskottet tagit hänsyn till min motion att å groft sammanmalet rågmjöl icke lägga högre tull än rågtullen med tillägg af högst 3 procent. Hvad som går bort vid förmalningen borde vara mera bestämdt angifvet. Det kan därför icke skada att en fullständig utredning sker, så att arbetarebefolkningen icke kan säga, att det utan gagn för jordbruket begås en orättvisa till förmån för qvarnegarne. Jag fortsätter mitt yrkande om återremiss.

Herr Wærn: Det föreföll mig, då jag hörde den utredning af denna fråga, som lemnades af en talare från stockholmsbänken, som om det kunde göras åtskilliga anmärkningar mot densamma. Talaren upplyste, att bevillningsutskottets beräkning var gjord efter 65 procent utbyte, såsom förhållandet blifvit i Tyskland bestämdt för råg, men senare sade han, att man der i verkligheten fick 67 à 68 procent. Utskottets beräkning är således låg. Man får väl icke endast taga i betraktande huru frågan blifvit i tyska riket afgjord, ej heller antaga att man ej här skulle kunna ernå lika goda resultat som i Tyskland, ty de svenska qvarnegarne äro lika goda och erfarna som de tyska. Vidare ansåg han att då 30 eller 40 öre vore den fördel, som icke blott de tyska utan äfven de sydsvenska och danske qvarnarna skulle hafva på försäljning af kli, emedan detta i orter, som företrädesvis idka boskapsskötsel, och således äfven i Skåne, kan säljas med så stor vinst, så borde tullskydd till motsvarande belopp lemnas, på det att qvarnegare i öfriga orter borde komma i åtnjutande af samma fördel. Det förefaller mig dock, som om detta icke riktigt hörde till saken, ty jag kan icke förstå, att möjligheten af en ökad vinst för ett qvarnbolag på ett annat ställe skulle fordra, att staten skulle på något sätt kompensera det. Om det lönar sig bättre för dem, så är det väl mycket bra för dem, men icke är det någon skada för andra. Man skulle annars anse sig hafva samma skyldighet att förhindra konkurrens inom landet, som man vill göra gällande mot utlandet, men jag inser icke, hvarför vi skola betala stockholmarne värdet af en lokal förmån för skåningarne. Hårtill kommer, att nämnda utbyte är räknadt på finsiktadt rågmjöl, men det är ändå större för sammalet mjöl och äfven för hvetemjöl, hvilka mjölsorter vid förmalning af qvarnegarne således komma i en ännu gynsammare position. Detta förefaller mig obehörigt, så mycket mera som det egentligen är det svenska jordbruket vi vilja hjälpa, ty hvarje öres skydd för mjölet utöfver tullen på spanmål, är ett premium, som vi lemna qvarnegarne för användande af utländsk spanmål. Om det lönar sig bättre att taga in utländsk spanmål och mala här än att taga in mjöl, så är det qvarnegarne som förtjena härpå, men hufvudfrågan gäller, hvad den svenska spanmålen kan betinga mot den utländska. Jag tror icke, att det är skäl att på detta sätt gynna qvarnegarne och jag vet att på den tid, då de klagade bittert, var det qvarnar, som hade öfver 14 procent vinst. Jag har sett, att andra qvarnar haft mindre vinst, men detta har berott derpå, att de spekulerat i mjöl och spanmål, men om de gjort en dålig affär derpå, så är det deras ensak.

Jag hemställer, att tullen på mjöl måtte sättas till 4 kronor.

Friherre Barnekow: Jag skall blott bedja att få bemöta min ärade vän på kristianstadsbänken med några ord angående de export-premier han omtalade. Jag vill då fästa uppmärksamheten på, att förr än Sveriges produktion af råg och hvete ökats till omkring 200 millioner kilogram, det nu årligen importerade beloppet, kan det icke blifva tal om någon export, och då först kan det vara tid att tala

*Tull på ma-
len spanmål.*
(Forts.)

*Tull på ma-
len spanmål.*
(Forts.)

om hvad vi skola gifva i exportpremium. Nu gäller det blott hvad vi behöfva för att tillfredsställa behovet inom landet.

När jag nyss hade ordet glömde jag att nämna, att anledningen, hvarför man föreslagit samma tull på sammalet och finsiktadt mjöl, är den, att det är ganska lätt att fränskilja det fina mjölet från det sammanmalda.

Hvad det beträffar, att man skulle kunna få 67 eller 68 procent fint mjöl, så vill jag nämna, att utskottet haft att tillgå uppgifter, att vid flera qvarnar gjorts profmalningar, hvarvid man kommit till ett resultat af mellan 60 à 65 procent rågmjöl, och då tog utskottet 65 procent, såsom varande det högsta.

Hvad slutligen beträffar en talares yttrande, att man skulle kunna skicka ut det sammalda mjölet, och få restitution af tullafgiften för detta och således få en exportpremie, så är detta naturligtvis beroende på den restitution, som Riksdagen möjligen framdeles kommer att bevilja.

Anhålles fortfarande om bifall till utskottets förslag.

Herr Forssman: Jag ber att få upplysa, att frågan om åsättandet af olika tullsatser för olika slags mjöl visserligen icke lemnades å sido i bevillningsutskottet, utan der temligen utförligt diskuterades. Men det ligger i öppen dag, att dylikt möter väsentliga praktiska svårigheter. Det är nemligen fallet, att man mycket lätt kan skilja kli ur det sammalda mjölet genom en ganska enkel operation. Om man således sätter olika tullsatser på finsiktadt och sammanmalet mjöl, så skulle otvifvelaktigt följderna blifva, att man toge in sammanmalet mjöl, siktade ifrån kliet, och sålunda hade finsiktadt. Man skulle rätteligen införa en graderad skala, ty olika sorter mjöl innehålla olika mängder kli, men att det blefve en svår tariff att i praktiken tillämpa, säger sig sjelft. Det kunde icke vara rättvist att fastställa endast två tullsatser, utan man behöfde kanske tio, och för hvarje förtullning skulle en särskild bestämning af partiets beståndsdelar verkställas.

Att det sammalda mjölet icke kan komma att drabbas af den nu föreslagna tullsatsen, förefaller mig vara alldeles tydligt därför, att de qvarnar, som finnas inom landet, äro tillräckliga och mer än tillräckliga att förse landet med sammanmalet mjöl. Det finnes tusen qvarnar, som kunna tillverka denna vara; och är det då icke sannolikt, att för en vara, som kan tillverkas af så många, priset kommer att bestämmas af produktionspriset? Jag kan icke fatta, att det härvid kan blifva något monopol för ett fåtal qvarnegare.

En senare talare sade, att med denna mjöltull hjelpa vi icke jordbruket, utan endast qvarnegarne. Men det är alldeles tydligt gifvet, att om vi sätta mjöltullen så, att det kan obehindradt införas så mycket mjöl som helst, så hjelpa vi icke jordbrukarne genom de spanmålstullar, som äro af kammaren beslutade. Således, vilja vi det ena, så måste vi vilja det andra, ty vilja vi icke det andra, så äfventyra vi det ena. Jag skulle därför beklaga, om förslaget, som visst icke

innebär någon fullständig garanti, skulle ytterligare försvagas genom
en ändring i sista stund.

*Tull på ma-
len spanmål.
(Forts.)*

Samme talare sade, att qvarnindustrien bure sig icke så illa, att vissa qvarnar gåfvo ända till 14 procent och att vinsten skulle varit ändå större, om de icke spekulerat med förlust i spanmål. Mig har man deremot sagt: "vi hafva haft någon behållning, så att vi kunnat lefva, men det har icke varit på qvarnindustrien, utan därför att vi spekulerat, köpt och sålt spanmål; på qvarnarne hafva vi icke gjort vinst". Det lär hafva gått så till, enligt hvad det sägs, att dessa mjölnare hafva sålt på leverans, innan de haft varan. Prisen hafva oupphörligen sjunkit, men då man säljer, innan man har varan, förtjenar man ju på sjunkande pris. Således, efter de underrättelser jag inhemtat, är det icke spanmåls- och mjölhandeln, som förminskat qvarnegarens vinst, utan det är de, som hållit den uppe. Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Ekman: Jag öfverensstämmer fullkomligt med den siste talaren deri, att det beslut, som redan är fattadt om åsättande af tull på spanmål, böra vi väl akta oss att förrycka genom något beslut i en annan tullfråga, och detta yttrar jag oaktadt jag hör till dem, som tro, att den tull, som är beslutad på spanmål, icke kan hjälpa jordbruket från det betryck, hvori det befinner sig, ty orsaken dertill ligger i något helt annat än hvarpå tull öfvar särskildt inflytande. Men det är nu en gång ett beslut af kammarens majoritet att åsätta spanmålstull och därför måste vi foga oss derefter. Just af detta skäl måste jag ställa mig på deras sida, som fordra, att det bör blifva en skilnad i tullen på sammalet och finsiktadt mjöl, ty det kan icke förnekas att eljest en jordbrukare, som tillika är qvarnegare — jag befinner mig i denna ställning — skulle, under förutsättning att spanmålstull öfvar det inflytande till jordbrukets fördel som majoriteten tror, blifva satt i tillfälle att få ett ökad pris på sin till sammald förädlade säd. Jag skulle således, om sådant mjöl skall draga samma tull som finsiktadt, blifva satt i tillfälle att genom den höga mjöltullen få en ökad premie utöfver den af 2 kronor 50 öre, som genom kammarens beslut att bestämma tull på spanmål redan gifvits mig.

Det har blifvit anfördt, att det icke skulle vara så stor svårighet att ur vanligt sammalet mjöl fränskilja det fina. Jag är icke tillräckligt hemma i qvarnindustrien för att våga bestämdt uttala mig derom, men jag har hört talas om, att de moderna qvarnarne, som nu åstadkomma fint mjöl, hafva sina komplicerade och dyrbara tillställningar med både stål- och porslinsvalsar o. s. v., så att jag kan icke föreställa mig, att man kunde med någon fördel så gå till väga, som den föregående talaren anförde, att lägga det sammalda mjölet i en sikt och sikta ifrån det fina, ty då skulle ju våra vanliga qvarnar vara lika goda som de nya handelsqvarnarne. Naturligtvis får jag ett finare mjöl, när det får gå igenom sikten, men om detta skulle kunna vara fullt jemförligt med det mjöl, som man får från de stora qvarnar, som nu äro anlagda på åtskilliga ställen i landet, vet jag icke, men jag betviflar högligen att det är möjligt.

*Tull på malen
spannål.
(Forts.)*

Det synes mig alldeles tydligt, att denna fråga icke fått den utredning, som den behöft erhålla för att kammaren med full kännedom om hvad inflytande ett beslut, nu fattadt i enlighet med utskottets hemställan, kan utöfva, skulle kunna afgöra densamma, och jag får därför vördsamt hemställa, att på grund af det outhärdliga skick, hvori frågan ännu befinner sig, kammaren ville besluta att återremittera den till utskottet. Det är angeläget, att man icke ökar den ovilja, som ovederläggeligen måste uppkomma derigenom att man lägger skatt på lifsmedel, dermed att man fattar beslut, när den föreliggande frågan är så litet utredd, som nu är händelsen.

Herr Reuterswärd: Här har blifvit sagdt, att frågan icke är tillräckligt utredd för att kammaren nu bör besluta i densamma. Det är möjligt, men jag vågar påstå, att genom en återremiss den icke kan blifva bättre utredd än för närvarande. Jag tror, att vi alla ledamöter i bevillningsutskottet haft all möda ospard för att noggrant utreda denna fråga. Från början var icke någon lägre tull yrkad af någon än 4 kronor 20 öre. Den högsta var 4 kronor 85 öre, och det visade sig, att om man skulle gifva ett skydd, någorlunda jemförligt med det i Frankrike och Tyskland, så var 4 kronor 50 öre den minsta siffran. För att sammanjemka meningarna voterade vi endast om den nu föreslagna tullen 4 kronor 30 öre och en tull af 4 kronor 50 öre, och den förra segrade.

Det är fullkomligt utredt, att så vidt icke qvarnindustrien här i landet skall gå under, så är det den lägsta tull, som kan föreslås. Ty, mine herrar, vi räkna på olika sätt. Den ene talar om sammanmalet mjöl. Derom vill jag blott säga, att i samma stund vi få tull på spanmål och mjöl, så kommer importen af sammanmalet mjöl att helt och hållet försvinna. Importen af spanmål kommer möjligen att fortfara, om det blir brist derpå i landet; men denna spanmål kunna vi vid hvarje liten husbehofsqvarn i landet förmala till sammanmalet mjöl och behöfva således icke underkasta oss den höga tull, som är afsedd för det finsiktade mjölet. Detta finsiktade mjöl, som är af de tre spanmålssorter, vi på förmiddagen behandlade, är till den grad lika till utseendet och förvillande till smaken, att jag har blifvit fullkomligt öfvertygad derom, att det går icke an att skilja på mjöl-sorterna de olika sädesslagen emellan, och ännu mindre att skilja på rågmjölssorterna sins emellan. Om herrarne icke kunna åstadkomma en förbättrad upplaga af bevillningsutskottet, så är jag öfvertygad om, att man icke kan få något annat svar, än det vi gifvit. Vi hafva inhemtat underrättelser från alla håll, vi hafva tillfrågat sakkunnige personer, man har till och med visat oss sin ställning och utdrag af räkenskaperna, och vi hafva sett, att den vinst, ett par qvarnegare här i stockholmstrakten haft, den hafva de haft såsom handlande och importörer och icke såsom mjölnare. Ingen må tro att, så måna vi än äro att skydda våra näringar, vi vilja bereda något premium för qvarnegare på annat sätt, än att hvarje sak skall få gälla hvad den kan, och en så naturlig näring, som den att förädla säd till mjöl, den kunna vi idka sjelfva, utan att behöfva utlandets hjelp.

*Tull på malen
spannål.
(Forts.)*

Jag säger ännu en gång: att göra någon skilnad i tullen på sammanmalet och finsiktadt mjöl, det tjenar till ingenting annat än trassel vid tullbehandlingen, ty det är klart, att något sammanmalet mjöl kommer icke att införas, om icke för att läggas i bränvinspannan. Det vi behöfva till brödföda kan hvar och en mala inom sin socken, om icke på sin egen gård. Och hvad bränvinsbränningen angår, så vill jag icke bereda tillfälle, att dertill användes utländsk spannmål.

Här har talats om, att vi vilja lemna några få enskilda personer företräde på de öfrigas bekostnad. Ja, vi hafva helt nyligen gjort så stora uppoffringar för ett enskildt bolag, att vi efteråt fått bittert ångra det. Men det har icke varit utskottets mening att monopolisera någon industri, utan endast att göra rättvisa.

Hvad jag framför allt anhåller är, att herrarne icke måtte besluta någon återremiss, ty det gagnar icke till något, utan uppehåller endast saken längre än nödigt är. Jag för min del tror icke, mine herrar, att det mål, som man vill vinna genom en skyndsam behandling af frågan, vinnes genom en återremiss. Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Herr Bexell: Det har framhållits, att till brödföda skulle mest användas sammanmalet mjöl. Jag tror icke, att så är förhållandet. I min hemort åtminstone använder man mest s. k. toppsikt, som åstadkommes genom en ofullständigare siktning. Om tullen skulle beräknas olika för sammanmalet och för finsiktadt mjöl, så skulle man skilja den ena sorten från den andra, men det är nästan omöjligt. Sålunda, om olika tullsatser bestämmas för de olika sorterna, komma vi i samma ställning som för några år sedan, då vi här hade registreringsavgift på mjöl. Man skulle kunna tro, att de personer, som föreslå skilda tullsatser för de olika mjölsorterna, endast vilja blanda bort korten och förstöra hela vår tullagstiftning. Jag anser, att en återremiss vore onödig, och yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Smith: Den näst föregående talaren antydde, att jag skulle hafva förordat en billigare tull på det sammanmalda mjölet, emedan det skulle kunna användas till bränvinsbränning. Jag vill då påpeka, att när man lägger en så hög tull på råg, så lærer den icke vidare kunna användas till bränvinsbränning. Detta kunde sålunda ej vara min mening. Männe det kunde anses vara rättvist att lägga samma tull på t. ex. simpelt bomullstyg som på siden? Lika litet kan det vara rättvist att ålägga sammanmalet mjöl samma tull; det, som går bort i ena fallet, är högst tre procent och i det andra fallet, vid siktning, trettiofem procent. I Tyskland har man tagit tre olika procenttal. Utskottet har anfört två af talen: sextiofem procent och sjuttiofem procent, men det har icke anfört det tredje talet, som är nittiosju procent och afser det sammanmalda. Detta är det fall, som jag velat påpeka, och jag har icke gjort det först i dag, utan redan förut i min motion. Då nu emellertid den nämnde talaren påstått, att någon ändring icke kunde vinnas genom återremiss, och att min afsigt med yrkandet derom endast var att fördröja frågan, så får jag

*Tull på ma-
len spannmål.
(Forts.)*

säga, att jag är villig att återkalla detta mitt yrkande, eftersom frågan derigenom fördröjes, men jag vill då i stället föreslå, att man delar den ifrågavarande tullsatsen så, att å sammanmalet mjöl åsättes en tull af två kronor 60 öre per 100 kilo.

Jag återtager således mitt yrkande om återremiss. I utlandet kommer man icke att mala sammanmalet mjöl åt oss för intet och skickar hellre hit råg för 2 kronor 50 öre än mjöl för 2 kronor 60 öre. Under sådana förhållanden finnes ingen fara för att rågtullen vedervågas, men ej heller för att mjölnaren skall vinna orimligt på den fattiges brödföda. Om icke detta mitt nu framställda yrkande kommer i sin tid att vinna bifall, så finnes en annan väg att gå, nemligen att lägga på en mäldskatt eller accis på det sammanmalda mjölet, så att den pålagda höga tullskatten på de fattiges brödföda må åtminstone tillfalla staten och icke ett fåtal rika mjölnare. Derom vill jag icke nu yttra mig, men jag anhåller, som sagdt, att då en af ledarne för det styrande partiet påstår, att en återremiss icke skulle hafva någon betydelse, tullen för sammanmalet mjöl måtte ned-sättas till 2 kronor 60 öre.

Herr Carlheim-Gyllensköld: Jag har begärt ordet för att fästa uppmärksamheten på en synpunkt, och det är, hvarthän ett antagande af denna nu ifrågavarande tullsats skulle leda. Enligt mitt förmenande skulle det resultera derhän, att de stora qvarnarne komme att utäta de små. Det har visat sig vid sådan verksamhet förut, att den lilla industrien icke kan täfla med den stora, som drifves med maskiner. Jag kan icke inse annat, än att den lilla qvarnindustrien är en laglig och berättigad näring, men den blir genom denna tullsats helt och hållet grusad. Huruvida detta ingår i det nuvarande mäktiga partiets plan, det vet jag icke; men man har en hållpunkt för ett sådant omdöme uti hvad som förut skett i vårt land.

Man har yttrat, att en återremiss icke skulle verka något. Ja, hvarför fruktan är så stor för en återremiss, det är lätt att inse. Men då synes det mig vara en bättre medelväg att bifalla herr Smiths senaste förslag och åsätta en tull af 2 kronor 60 öre för 100 kilogram af sammanmalet rågmjöl. Detta förslag skulle måhända kunna hafva någon utsigt till framgång, och man gjorde icke då den uppenbara orättvisa, som herr Smith nyss framhöll. Jag förenar mig i hans förslag, att sammanmalet rågmjöl måtte åsättas en tull af två kronor 60 öre för 100 kilogram.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr greffen och talmannen, att i afseende på förevarande punkt yrkats: 1:o) att hvad utskottet deri hemställt skulle bifallas; 2:o) af herr *Wærn*, att punkten skulle bifallas med den ändring, att den der föreslagna tullsatsen bestämdes till 4 kronor för 100 kilogram; 3:o) af herr *Smith*, att punkten skulle bifallas med den ändring, att för sammalet rågmjöl tullsatsen skulle bestämmas till 2 kronor 60 öre för 100 kilogram; samt 4:o) att ifrågavarande punkt skulle till utskottet återförvisas.

Sedermera gjorde herr grefven och talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf herr grefven och talmannen upptog hvar ett af de öfriga yrkandena med hemställan, huru vida kammaren ville antaga detsamma såsom kontraposition i den förestående voteringen, samt förklarade sig finna de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för deras mening, som ville till kontraposition antaga återremiss.

Herr *Forssell, Hans*, äskade votering jemväl om kontrapositionens innehåll, i anledning hvaraf, och sedan såsom kontraposition dervid antagits bifall till herr Wærns i ämnet gjorda yrkande, uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som vill, att vid blifvande votering om bifall till 3 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 1 kontrapositionen skall innehålla återremiss, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition vid nämnda votering antagits bifall till herr Wærns yrkande i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—76;

Nej—46.

Härefter uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition för hufvudvoteringen:

Den, som bifaller 3 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, visas punkten åter till utskottet.

Vid slutet af den härpå företagna omröstningen befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja -72;

Nej—44.

4 och 5 punkterna.

Biföllos.

Tull å kli.

6 punkten.

Herr Kockum: Då jag i förmiddags hade ordet, tog jag mig friheten nämna, att detta förslag till införande af en ny tull vore gjordt med fäst afseende på qvarnindustrien och icke på jordbruket, och just i föreliggande punkt visar det sig alldeles bestämdt, att så är. Här säges visserligen i motiveringen till utskottets förslag: »utskottet måste emellertid taga hänsyn till den stora betydelse, denna artikel har vid kreatursutfodringen», men ändå hemställer utskottet strax derpå om en tull af 30 öre pr 100 kilogram för detta foderämne. Då det nu spelar en allt större och större rol vid ladugårdarne, der man bedrifver mejerihandtering, så är det märkvärdigt att man vill lägga tull derpå. Detta foderämne har den fördelen framför andra kraftfoderämnena, att det är så voluminöst, att det kan i någon mån äfven ersätta hö och halm, och detta gör, att man i svagare foderår kan uppehålla kreatursbesättningen vid normal storlek.

I följd af påkommet illamående måste jag sluta och jag inskränker mig till att yrka afslag å utskottets betänkande.

Herr vice Talmannen: För den, som i någon mån erfarit, hvilket användbart foderämne kli är, måste det verkligen vara oväntadt att finna, att bevillningsutskottet, som säger sig ömma för jordbrukets betryckta ställning, likväl föreslagit att lägga tull på en vara, som är så nyttig för framalstrandet af ladugårdsprodukter. Utskottet anför såsom skäl härför, att »våra idkare af qvarnindustrien äro i behof äfven af den lättnad i näringens betryckta läge, som skulle kunna beredas genom åsättande af tull å kli.» Sedan kammaren nu emellertid bestämt en tullsats på mjöl, vid hvars beräkning man ju redan iakttagit qvaregarnes fördel, så torde väl detta skäl kunna förfalla.

Vidare heter det i utskottets motivering: »tullen å kli kommer dessutom att medföra, att den inkomna varan underkastas en noggrannare undersökning.» Men om nu kli drager en tull, som är så olik den tullsats, som fordrats för mjöl, så lär det väl vara alldeles nödvändigt att skilja på kli och mjöl, och om så redan i det afseendet är förhållandet, så vet jag icke, att detta skäl eger den ringaste vigt i fråga om att sätta tull på kli.

Jag anhåller, för min del, vördsamt, att våra ladugårdsprodukter icke måtte misshandlas till den grad, att äfven denna tullsats bifalles.

Tull å kli.
(Forts.)

Herr Bexell: När vi nu beslutat tull på mjöl, så lära vi i många år få så mycket kli, som vi behöfva, så att jag icke tror, att någon fara ligger i denna tullsats.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Jag ber få nämna, att dessa 30 öre pr 100 kilo för kli äro tagna i beräkning vid åsättandet af mjöltullen såsom ett plus till densamma; men det egentliga skälet, hvarför denna tull blifvit föreslagen, är att man velat utöfva en kontroll å kliinförelsen. Ty begreppet kli är nu sådant, att jag tviflar på att någon af herrarne kan gifva en fullständig definition derpå, och vi hafva icke velat, att under namn af kli något mjöl skall kunna insmugglas. Det är följaktligen endast fråga om en kontrolltull, som för öfrigt icke spelar någon rol för jordbrukaren, ty 30 öre på 235 skålpund finna nog herrare icke kunna vara af någon betydelse.

Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Herr Söderberg: Äfven jag anser det vara nödvändigt att sätta tull på kli, och att den här föreslagna tullen är alltför liten, emedan, om ej ett någorlunda kraftigt skydd sättes för kli, det lätt kan hända, att vi under namn af kli få in utländskt rågmjöl. Nu kan rågmjöl innehålla ganska mycket kli, ty såsom vi veta, kan ofta af sammanmalet mjöl 80 procent vara mjöl men 20 procent kli, och då så mycket kli ingår i det siktade mjöl, som hit importeras, anser jag det vara nödvändigt att derå sätta en tull af åtminstone 30 öre. Jag har visserligen föreslagit denna till 80 öre, men jag förenar mig likväl med utskottet och yrkar bifall till dess förslag i denna punkt.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde herr greffen och talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i denna punkt hemställt och sedermera på afslag derå, samt förklarade, efter att hafva upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig anse denna proposition vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 6 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej afslås punkten ;

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—74,

Nej—39.

*Angående
ifrågasatt
efterskatt å
vissa inom
landet befint-
liga varor.*

7 punkten.

Herr Smith: Utskottet säger i motiveringen: "Utskottet hade stannat i stor förbindelse hos motionären, om denne blott i någon mån antydt, huru han tänkt sig förslaget utförande. För sin del kan utskottet icke annat än hemställa, att ifrågavarande motion af Riksdagen lemnas utan afseende."

Jag hade verkligen trott, att utskottet hade reda på hvad som tilldrager sig i andra länder, och detta så mycket hellre, som en antydan i den nu föreslagna riktningen icke saknas i min motion.

Men om utskottet velat taga närmare notis om detaljerna i denna fråga, så hade jag kunnat stå till tjänst, ty jag har dem till min disposition. Efter de voterings, som skett, vill jag icke upptaga kammarens tid med något långt anförande i denna sak. Men om det gått för sig i andra länder att uttaga efterskatt för varor, som funnits i landet den dag tullförhöjningen trädde i kraft, hvarigenom många millioner kronor inbringats till statskassan på ett år, så borde det icke vara så alldeles omöjligt att genomföra detta äfven här. Blevde en sådan efterskatt för framtiden i princip antagen, så skulle nog alla dessa tullspekulanter, som göra affärer i höjda tullar, snart upphöra, och det vore sannernigen en välgerning för näringarnas utveckling i vårt land. Jag tror, att det nu rådande partiet inom Riksdagen hade gjort både sig sjelft och landet ett stort gagn, om det velat litet mera lyssna till mitt förslag. Men då jag finner att pluraliteten i denna kammare icke önskar denna frågas framgång, så har jag icke något yrkande att göra.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och utskottets i förvarande punkt gjorda hemställan bifölls.

*Angående
tiden, då be-
slut om tull
å spanmål
m. m. böra
träda i kraft.*

8 punkten.

Herr Smith: Vigten af denna punkts antagande är, enligt mitt förmenande, mycket stor. På senare tider har det nemligen importerats en ofantlig mängd spanmål öfver allt i landet. Det torde dessutom icke vara herrarne obekant, att uti andra länder, såsom Frankrike och Italien, en sådan snabbhet egt rum i detta afseende, att der vidtagna tullförhöjningar omedelbart tillämpats. Den tull, som af kamrarna uti Paris beslöts den ena eftermiddagen kl. 4, trädde den andra dagen i kraft öfver hela landet. En tull, beslutad i Rom kl. 6 den ena

dagen på e. m., blef den andra dagens morgon kl. 9 tilläpbad öfver hela Italien. Jag hoppas därför att vår regering, då den får veta Riksdagens beslut, icke skall låta mera tid, än som oundgängligen är af behovet påkallad, gå förbi innan beslutet kan träda i kraft. Hvarje timme, som går, kan hafva till följd, att uti södra Sverige, der sjöfarten ännu är öppen, ofantliga massor af spanmål införas från Danmark och andra länder, och sålunda fränhändes den svenska staten ganska betydliga inkomster, hvilka i stället tillfalla främmande länders undersåtar. Den största snabbet är således af nöden.

Angående tiden, då beslut om tull å spanmål m. m. böra träda i kraft.

Jag har velat lemna dessa upplysningar från utlandet för att, om möjligt, påskynda tillämpningen af de beslutade tullsatserna.

Herr *Bexell* instämde med herr *Smith*.

Efter härmed slutad öfverläggning bifölls utskottets ifrågavarande hemställan.

9 punkten.

Bifölls.

Justerades ett protokollsutdrag rörande det nu genomgångna betänkandet.

Föredrogs å nyo lagutskottets den 4 och 6 i denna månad bordlagda memorial n:o 1, i anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herr O. W. Redelius väckt motion.

Angående remiss af en motion om ändrade bestämmelser rörande användning af skogsafkastning å ecklesiastiska boställen.

Herr vice Talmannen: Då denna fråga föredrogs i talmanskonferensen, enades man om, att då ärendet var af den beskaffenhet, att det förut behandlats af ständigt utskott, och sjelfva frågan icke är beroende ensamt på Konungens administrativa rätt, utan på båda statsmagterna gemensamt, torde detta ärende nu böra behandlas af lagutskottet.

Till följd deraf ber jag att få hemställa, i öfverensstämmelse med hvad som äfven inom Andra Kammaren redan beslutats, att kammaren behagade besluta att lägga memorialet till handlingarna, med förklaring att motionen är af beskaffenhet, att den bör af lagutskottet behandlas.

Herr *Sjöcrona*: Lagutskottet har med sin ifrågavarande åtgärd icke åsyftat att undandraga sig ett arbete, som kunde blifva åt det samma uppdraget, utan endast att sorgfälligt undvika att taga befattning med ett ärende, som icke hörde under lagutskottets befogenhet. För min del anser jag fortfarande att detta är ett sådant ärende. Motionen afser nemligen "att bereda möjlighet till tillfällig löneförbättring, till dess den nya löne regleringen tillämpas, åt så svagt aflönade

Angående remiss af en motion om ändrade bestämmelser rörande användning af skogsafkastning å ecklesiastiska boställen.
(Forts.)

komministrar och kapellpredikanter, att sammanlagda lönebeloppet icke uppgår till mera än 1,200 kronor om året“. Såvidt jag förmår inse, kan jag icke finna, att beredande af tillfällig löneförbättring på något vis kan hänföras till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af civil-, kriminal-, kommunal- eller kyrkolag, huru mycket man än må uttänja dessa begrepp. Icke heller är förhållandet sådant med det sätt, hvarpå motionären vill vinna sitt mål, nemligen genom sammanslagning af tvenne fonder: de ecklesiastiska bostälernas skogsfond och presterskapets lönereglerringsfond, hvilkas tillflöden komma från samma källa, nemligen de ecklesiastiska bostälernas skogar. Den omständigheten, att dessa medel inflyta till allmän fond i följd af en lagbestämmelse, som tillkommit genom lagutskottets medverkan, kan väl icke, i och för sig, utgöra ett skäl att öfverlemnna detta ärendet till lagutskottet. Skulle så vara förhållandet, skulle ju inom Riksdagen möjligen förekommande frågor om indrifning och redovisning af böter tillhöra lagutskottet, ty böter hafva ju sitt ursprung uti bestämmelser i strafflagen, med hvilken lagutskottet har att taga befattning.

Jag har velat nämna detta endast för att försvara och förklara utskottets åtgärd. Då nu emellertid talmanskonferensen ansett ärendet böra återremitteras till lagutskottet, och, efter hvad jag inhemtat, Andra Kammaren fattat ett dermed öfverensstämmande beslut, är jag villig att, för min del, böja mig för dessa auktoriteter, helst denna fråga icke har någon vigtig principiel betydelse.

Jag skall därför icke göra något yrkande på bifall till lagutskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, lades memorialet till handlingarna med förklarande att ifrågavarande motion vore af beskaffenhet att böra af lagutskottet behandlas.

Lagförslag angående ändrad lydelse af 34 och 144 §§ konkurslagen.

Föredrogs å nyo lagutskottets den 4 och 6 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 3, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förändrad lydelse af 34 och 144 §§ konkurslagen den 18 september 1882.

Herr Claëson: I likhet med lagutskottet tillstyrker jag bifall till Kongl. Maj:ts förevarande proposition, i hvad den afser förändrad lydelse af vissa paragrafer i konkurslagen. Men då dessa ändringar, enligt min mening, icke äro att betrakta såsom egentliga ändringar utan snarare såsom ett förtydligande af lagen, ämnadt att fastslå en praxis, som blifvit följd, allt sedan konkurslagen utkom, men från hvilken en och annan domare afvikit på grund af lagens ofullständighet i dessa delar, så anser jag det vara högst olämpligt att denna praxis blir, om ock blott för några månader, afbruten, på samma gång den förklaras vara riktig.

Jag yrkar därför, att sista punkten: “denna lag skall icke ega tillämpning i fråga om fullföljd af talan mot beslut, som meddelats före

den 1 Januari 1889“, må ur lagförslaget utgå. Detta torde så mycket mindre föranleda lagförslaget fall på grund af skiljaktiga beslut i de båda kamrarna, som jag tror mig veta, att i Andra Kammaren en ledamot, som åtnjuter stort förtroende i lagfrågor, kommer att göra enahanda framställning, och det torde vara sannolikt att han har framgång deri.

*Lagförslag
angående
ändrad lydelse af 34
och 144 §§
konkurs-
lagen.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr grefven och talmannen, att i afseende på förevarande utlåtande endast vore yrkadt, af herr *Cläëson*, att Kammaren, med afslag å sista punkten i den af Kongl. Maj:t föreslagna lagen, skulle godkänna Kongl. Maj:ts förslag i öfrigt.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande utlåtande hemställt och derefter på bifall till herr Cläësons yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs å nyo och godkändes lagutskottets den 4 och 6 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Carlborg* under tre veckor från denna dag och herr *Hedlund* under tre veckor från och med lördagen den 11 innevarande februari.

Herr grefven och talmannen hemstälde, att, när föredragningslistan för dagen nu blifvit fullständigt genomgången, utfärdade anslag, hvarigenom kammaren kallats att sammanträda under morgondagen, måtte få nedtagas.

Härtill lemnade kammaren sitt bifall.

På framställning af herr grefven och talmannen beslöts vidare att de ärenden, som denna dag blifvit första gången bordlagda, skulle sättas främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 9,34 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.